

Ook bijzonderheden hebben hare waarde, zooals de kleur, 't voorkomen van fossielen, holten, opvullingen met klei en van krassen, al of niet gelaagdheid, grondlaag waarop ze liggen (soms op een kiezellaagje), de volksnaam van den steen, enz. enz.

Niet alleen aan de oppervlakte vinden we erratische blokken, ook in de kiezelgroeven komen ze voor den dag.

Ze liggen veelal op 't witte miocene bruinkoolzand en 't is wel eigenaardig, dat vele nog scherpe breukranden vertoonen.

Zoo vond ik in eene groeve eenige broeders bij elkaar en wel in kris-kras gelaagd zand.

Vlak onder 't löss liggen ze eveneens. In mijn omgeving kwam een reuzenkeisteen bloot, rustend op eene dikke kleilaag. Enkel aan den bovenkant waren de breukranden afgerond, dit kon door erosie veroorzaakt zijn voordat de deklaag kwam.

De meeste zwerfstenen van "Z.-Limburg zijn uit België tot ons gekomen, weinigen zijn uit Rijng gebied afkomstig. In 't plioceen grind van de Brunssumerheide b.v. komen enkele exemplaren te voorschijn.

Voor eenige jaren lag er een groote zandsteen met scherpe breukranden en een afdruk van eene pecten.

Thans ligt er in de gemeentegroeven een groote kwartsietische zandsteen uit de bovenste kiezellaag. Hij vertoont een typisch fijnkorrelig kiezellaagje en heeft eene groote holte.

Op onze zwerftochten door 't heerlijke Limburgsche landschap kunnen wij op soms eenzame plekjes zwerfblokken aantreffen.

Zoo zullen onze geologische waarnemingen eene bijdrage zijn voor 't behoud van natuurmonumenten en van groot belang voor de wetenschap, n.l. ter oplossing van 't geheim, hoe de groote zuidelijke zwerfblokken tot ons kwamen.

Amstenrade, Mei '29. A. THEUNISSEN.

BOEKBESPREKING.

Ameisenkunde. Eine Einführung in die Systematik und Biologie der Ameisen von Dr. Anton Krausze. Mit 172 Seiten Text und 63 Abbildungen, geheftet RM. 7.— In Leinwandband RM 8.75. Stuttgart 1929. Verlag Alfred Kernen.

De schrijver is in de laatste jaren vooral bekend geworden door de constructie van een nieuwen typus mierenkunstneden, samengesteld uit glazen schalen en dozen, die betrekkelijk goedkoop en speciaal voor demonstratiedoeleinden zeer geschikt zijn (waarvan men zich o.a. in ons Museum kan overtuigen, voor wiens mierenkasten de heer E. Nijst een combinatie van de gipskasten naar Janet met de glazen toestellen van Krause gekozen heeft). Vervolgens was Krause degene, die het eerste vaktijdschrift voor mieren en termieten stichtte, de „Folia myrmecologica et termitologica" (1926), dat zich echter, ondanks vele

goede bijdragen van eerste specialisten, tengevolge van financieele moeilijkheden niet heeft kunnen handhaven.

Thans schenkt ons Dr. Krausze een mierenboek, dat eigenaardig maar zeer welkom is. Het is niet zoo onderhoudend geschreven als de bekende Deutsche mierenboekjes van Viehmeyer, Sajo, Kutter e.a., maar draagt een meer vakwetenschappelijk karakter en staat, naar omvang en beteekenis, eenigzins gelijk met het bekende werk van Escherich „Die Ameise. Schilderung ihrer Lebensweise". Het verschilt evenwel sterk in inhoud en opzet.

Z'n inhoud is veel rijker, is als een breede — soms onnoodig breede — stroom, ja zelfs een zee van wetenswaardige en interessante dingen op myrmecologisch gebied. Men zou het boek een Encyclopadie der moderne mierenwetenschap kunnen noemen, met dit verschil, dat de afzonderlijke artikelen niet alphabetisch gelijk in een woordenboek, maar logisch gerangschikt zijn.

Om den lezer een idee te geven van 't geen hij zoo al in het boek van Dr. Krausze kan vinden, plaatsen we hier de titels van de 41 hoofdstukken naast elkaar:

Eerste deel (blz. 7—93): Myrmekologen — Literatur — Bibliographische, biographische und historische Aufgaben — Stellung der Ameisen im System — die wichtigsten morphologische Kunstaussprüche — Nomenklatur — die fünf Unterfamilien — Vorbemerkung zur Systematik — die Ponerinen — die Dorylinen — die Myrmicinen — die Dolichoderinen die Camponotinen — Systematische Aufgaben Di-, Tri-, Tetra-, Polymorphismus — zur Morphologie und Anatomie — geographische Verbreitung — palaearktische Region — Xerothermische Lokalitäten — Wanderungen und Verschleppungen — Lokalfaunen — Ameisen in Bernstein und Copal — Ausrüstung für Exkursionen — Künstliche Nester — Ausleseapparate — Verpackung, Präparation, Sammlung — Opt